

MUSEU DE TERRASSA. MEMÒRIA D'UN ANY

Domènec Ferran i Gómez, director del Museu de Terrassa

Rehabilitació del Teatre Principal

El mes de març passat el nou Teatre Principal de Terrassa va aixecar el teló. L'Ajuntament va adquirir l'edifici l'any 2005, es van redactar els projectes de rehabilitació i es van portar a terme les obres amb el seguiment patrimonial des del nostre museu, sobretot pel que fa a la façana, el cos format per l'entrada, el foyer i la sala de la cúpula.

Els edificis històrics tenen la seva pròpia vida, que respon a les voluntats dels seus propietaris i també als impulsos que el pas del temps els dona. La vida del Teatre Principal comença molt abans de l'edifici que actualment coneixem, ha estat una existència llarga, carregada de fortes emocions, alçades i baixades de telons i importants transformacions que expliquen la seva situació actual. La titularitat de "principal" dins la ciutat, però, l'ha ostentat des de l'origen, i la funcionalitat teatral ha estat el fil conductor comú afegit i estretament lligat al seu valor patrimonial.

El primer Teatre Principal estava situat als terrenys on posteriorment es construí el magatzem tèxtil de Pasqual Sala, al carrer de Sant Pau (avui seu de la CECOT). No es conserven imatges d'aquest teatre vuitcentista, que es destruï en un incendi l'any 1847. El segon Teatre Principal, d'iniciativa privada, es va construir al mateix emplaçament de l'actual edifici i s'inaugurà el 1857. Es tractava d'un edifici senzill d'estètica classicitzant que fins al 1909 acollí principalment la programació teatral que delectava la burgesia local.

L'any 1909 la Junta Directiva del Teatre Principal convoca un concurs d'arquitectes per tal d'ampliar i reformar el vell coliseu. Els arquitectes barcelonins Enric Catà i Catà i Francesc de P. Guàrdia i Vial presenten el gener de 1910 un projecte del nou edifici, que s'inaugura el 15 de desembre de 1911.

El nou Teatre Principal és un edifici monumental que segueix els corrents eclèctics de l'època, però introdueix un ampli repertori formal modernista, sobretot pel que fa a arts aplicades. Amb l'ampliació de l'aforament i la monumentalitat de l'edifici, Terrassa aconseguia una rèplica a escala local del Teatre del Liceu. L'any 1936 l'edifici és confiscat per l'Ajuntament i durant els anys de la Guerra Civil canvia el nom pel de Teatre del Poble. Poc després de la guerra es retira gran part de la decoració escultòrica de la façana, obra del cèlebre escultor Pau Gargallo, com a conseqüència del deteriorament de la pedra.

El nou edifici va comptar al llarg dels anys amb una programació bàsicament teatral, però la música, les conferències i els mítings polítics, i sobretot el cinema a partir de la postguerra, van ocupar una part important de la seva activitat.

Els temps canvien i l'explotació cinematogràfica, activitat primordial de l'edifici, obliga a reformar bàsicament els seus interiors, però també el seu aspecte exterior. L'any 1968 l'edifici pateix la seva principal reforma per tal de convertir el vell teatre en una sala cinematogràfica adaptada a la normativa vigent. Els autors de la reforma són els arquitectes Cosme Grifell i Mariano Serrano-Codina. Pel que fa a la façana, s'eixampla l'entrada principal, eliminant dues de les columnes centrals, i es transformen les dues taquilles exteriors en dues portes d'entrada lateral. Quant a l'interior, es construeix un nou escenari i una platea i un amfiteatre continu. S'eliminen els compartiments interiors, les galeries i les llotges. La darrera reforma soferta (1989-1990) consisteix en la conversió del cinema existent en dues sales de projecció cinematogràfica, la gran a la platea i la petita a l'amfiteatre.

Coincidint amb el centenari de la construcció de l'edifici, s'ha inaugurat un nou equipament teatral, totalment rehabilitat, obra dels arquitectes Xavier Fabré i Lluís Dilmé. S'estrena una nova caixa escènica, una platea, un amfiteatre, una nova "Sala de la Cúpula" i unes dependències de serveis annexes a l'edifici –magatzem, camerinos, sala d'assaig–, que conviuen amb el restaurat espai patrimonial de la façana, part de la coberta, el vestíbul i el foyer al primer pis. Un total de 4.500 m² i una capacitat de 600 espectadors, més 100 a la sala de la cúpula. Aquest nou equipament teatral municipal, dotat amb les darreres tecnologies, porta una altra vegada a Terrassa el gaudi de les arts escèniques que s'havia iniciat a mitjan segle XIX.

El Teatre Principal restaurat.
Fotografia Lourdes Jansana.

Arran dels actes d'inauguració de l'edifici, es va organitzar l'exposició "Mapa de les veus de Talia. Espais teatrals a Terrassa, segles XIX i XX", executada per l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa amb la col.laboració del nostre museu i presentada a la Sala de la Cúpula i posteriorment a l'entrada de l'Arxiu, al carrer del Pantà, fins a final d'any. També vàrem publicar el llibre *Teatre Principal Terrassa. Passat, present i futur*, coordinat per Domènec Ferran, Xavier Fabré i Pep Pla, amb articles de tots els professionals que d'alguna manera han format part de l'equip pluridisciplinar encarregat de les obres de recuperació del teatre.

En la nostra proposta d'activitats didàctiques per al curs 2011-2012 oferim, en col.laboració amb el Centre d'Arts Escèniques de Terrassa, la visita comentada al nou equipament teatral.

Activitats i difusió

La Cinemateca Documental de Terrassa ha organitzat tres sessions. El dia 18 d'octubre de 2010 va tenir lloc l'acte "Recordant Jordi Tomàs i Freixa" al Cinema Catalunya, on Albert Beorlegui va presentar la trajectòria i l'obra del cineasta terrassenc i es van projectar cinc de les seves pel·lícules. El 24 de novembre de 2010, dins de l'activitat "Sessions de capvespre", a la Casa Alegre de Sagrera es van projectar dos films: *Inauguració del monument dels Caiguts any 1944*, de Domingo

El retaule petri de Sant Pere, restaurat. Fotografia TRACER Restauración y Conservación, SL.

Vallhonrat, i *Riuada de Terrassa 1962*, d'Eduard Bros. El dia 19 d'octubre, també dins de l'activitat "Sessions de capvespre", a la sala d'actes de la Societat Coral Joventut Terrassenca es van projectar dos films: *SA, Peinaje e Hilaturas de lana. Objectiu qualitat any 1962*, realitzada als Estudios Cinar, i *VII Jocs Sant Jordi any 1976*, de Casamada Films.

La xarxa europea Art Nouveau Network continua amb el projecte "Art Nouveau & Écologie". S'han portat a terme tres trobades. A principi de desembre de 2010 a Brussel·les, juntament amb el simposi "La percepció de l'Art Nouveau". A principi de juny a Barcelona, juntament amb el laboratori històric "El turisme i la preservació del patrimoni modernista: una font de finançament..., una font de problemes?", i el novembre a Milà, amb el laboratori històric "Natura, creativitat i producció a l'Art Nouveau".

El dia 17 de desembre de 2010 es van presentar a la Seu d'Ègara els treballs de restauració practicats al retaule petri de l'església de Sant Pere, amb una exposició de les tasques i la història del retaule a càrrec de Ramon Pijuan i Domènec Ferran, i un concert de música medieval a càrrec de Lucía Samitier, Josep Maria Ribelles i Jordi Reguant.

Josep Rigol i Fornaguera. "Catàlegs del Museu", núm. 18.

El pati de la Casa Alegre de Sagrera va acollir l'exposició sobre obra de l'escultor Ferran Bach-Esteve del 5 d'abril a l'1 de maig, al mateix temps que el dia 5 es va presentar el llibre *Fernando Bach-Esteve i Massaneda. Artista i mestre. Transformant la matèria* d'Ana Fernández.

Amb motiu de la inauguració i reobertura del Teatre Principal, es va organitzar un seguit de visites guiades a l'edifici per tal de donar a conèixer la intervenció de l'espai patrimonial i el nou equipament escènic, els dies 25, 26 i 27 de març i 3 i 10 d'abril.

El més de maig, els dies 7 i 8, com és habitual, vàrem participar en la Fira Modernista de Terrassa amb la parada informativa "Terrassa Museus" al Raval de Montserrat, junt amb els altres tres museus de la ciutat, i les Jornades de portes obertes a la Casa Alegre de Sagrera.

Per a commemorar el Dia Internacional dels Museus, enguany hem organitzat el 14 de maig unes visites nocturnes a la Seu d'Ègara i a la Torre del Palau dins del marc de "La nit dels Museus". També, i emmarcades dins dels actes commemoratius del 25è aniversari de la mort de Josep Rigol i Fornaguera, l'activitat "Descobreix una joia del museu", amb l'exhibició del bust del propi Rigol de l'any 1925, obra de l'escultor Francisco Pérez Mateo, al Castell de Vallparadís, i una taula rodona, on es van tractar diversos aspectes de la persona i l'artista, així com la presentació del nou catàleg del Museu *Josep Rigol i Fornaguera. L'home, l'artista i el mestre* a la Casa Alegre de Sagrera.

Hem organitzat dos cursos del cicle "Redescobrir el nostre patrimoni", el primer sobre "Ègosa, Ègara i la Seu Episcopal" realitzat els mesos d'octubre i novembre de 2010 a l'espai del nostre Centre d'Interpretació de la Vila Medieval, dividit en tres sessions: època ibèrica a càrrec d'Antonio Moro, època romana a càrrec de Gemma Garcia i els primers cristians a càrrec de Domènec Ferran. El segon, sobre "Arquitectura i paviments de la Seu episcopal d'Ègara" els mesos de setembre i octubre a la pròpia Seu d'Ègara impartit per Antonio Moro i Domènec Ferran.

Les activitats de Festa Major van ser les "Visites al nostre patrimoni" amb les visites comentades al Convent de les Josefines i el refugi de la Guerra Civil espanyola, i també a la Masia de Ca n'Anglada i la Capella de Sant Cristòfol, i el tradicional "Patrimoni de nit" a totes les seccions del Museu de Terrassa.

Els dies 23, 24 i 25 de setembre, dins del marc de les "Jornades Europees de Patrimoni" s'han fet jornades de portes obertes a la Seu d'Ègara.

S'han editat els números 37 i 38 del *Merlet. Butlletí informatiu del Museu de Terrassa*, en edició digital (www.terrassa.cat/museu), i també el catàleg del museu número 18, *Josep Rigol i Fornaguera. L'home, l'artista i el mestre*.

El nostre servei educatiu ofereix les activitats didàctiques per al curs 2011-2012. Es tracta d'un total de 35 activitats, entre visites, itineraris, activitats teatralitzades i tallers. Les novetats d'enguany són: la visita al Cementiri Municipal de Terrassa;

l'activitat d'aprenentatge servei (APS), denominada "Amics de la Casa Alegre de Sagrera", i la visita al Teatre Principal.

Els préstecs d'objectes del museu a altres institucions han estat els següents: l'obra "Sant Hilari Sacalm, 1909", de Pere Viver, a l'exposició "Atlas paisatgístic de les Terres de Girona", al Museu de la Gabella a Arbúcies. Sis pintures de Jacint Morera per a l'exposició "Els salts artístics de Jacint Morera" al Centre Cultural Unnim de Terrassa del 18 de novembre de 2010 al 9 de gener de 2011.

Les donacions al museu han estat les següents: vint-i-set eines de fuster pertanyents a l'antiga fusteria de Valentí Alàs, al carrer de Sant Cristòfol; vuit pessebres de l'artista Jacint Morera, de la col·lecció de Josep Cadafalch i Guix; una pintura sobre fibrociment ondulat de l'artista Jacint Morera de l'any 1958, amb representació d'un Sagrat Cor; divuit obres de l'artista Floreal Soriguera "Suri" fetes entre els anys 1993 i l'actualitat, donades per ell mateix.